

РЕЙТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ

Мухіна Дар'я Олександрівна

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сергієнко О.А.

Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ

«Університет банківської справи»

У процесі управління оборотними активами при визначенні потреби в оборотному капіталі фінансовий менеджер насамперед аналізує структуру, оборотність, ліквідність оборотних активів, а також забезпеченість оборотним і чистим оборотним капіталом підприємства. Аналізуючи усереднені та максимальні значення таких показників на інших підприємствах галузі, а також враховуючи політику підприємства щодо фінансування оборотного капіталу, менеджер отримує необхідну статистично-аналітичну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

Теоретичні та прикладні аспекти проблеми управління оборотними активами підприємств розглянуто в низці праць вітчизняних вчених, серед яких варто відзначити І. Алексєєва, Н. Бицьку, О. Бровкову, О. Василика, А. Гальчинського, В. Геєця, М. Денисенка, О. Зарубу, О. Захарчука, А. Калинину, Н. Костіну, А. Мороза, А. Пересаду, В. Пелішенка, М. Савлука.

Порівняння підприємства зі спорідненими йому за галузевою належністю або масштабами діяльності дає можливість визначити його місце серед конкурентів, тобто приписати йому певну значущість (ранг) серед інших господарюючих суб'єктів.

Існує значна кількість методів та комплексних методик визначення певних рангів та агрегованих показників. Найбільш поширеними є рейтинги, за допомогою яких можна отримати певні ранжировки підприємства за певними визначеними показниками, що містяться в бухгалтерській звітності. Рейтингування може проводитися як на основі абсолютних значень найважливіших (на думку аналітика) статей звітності, так і на основі відносних величин бухгалтерських коефіцієнтів. В якості абсолютних показників зазвичай беруться обсяг продажів (виручка); величина активів (підсумок балансу); чистий прибуток; рівень витрат.

До переваг методології рейтингового оцінювання слід віднести простоту розрахунку, а також відносну об'єктивність (яка обмежується тільки достовірністю бухгалтерських даних, представлених для аналізу).

Наприклад, до переваг рейтингового оцінювання фінансового стану можна віднести наступні позиції:

– методика базується на комплексному, багатомірному підході до оцінки фінансової діяльності підприємства;

– рейтингова оцінка здійснюється на основі даних публічної звітності підприємства;

– рейтингова оцінка є порівняльно - динамічною;

– для отримання рейтингової оцінки використовується гнучкий обчислювальний алгоритм, який реалізує можливості математичної моделі порівняльної комплексної оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства, що пройшов широку апробацію на практиці.

Доцільно сформулювати вимоги, яким повинна задовольняти система фінансових коефіцієнтів з точки зору ефективності рейтингової оцінки фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «Сучасний модерн»:

– фінансові коефіцієнти повинні бути максимально інформативними й давати цілісну картину стійкості фінансового стану підприємства;

– в економічному сенсі фінансові коефіцієнти повинні мати однакову спрямованість (позитивну кореляцію, тобто зростання коефіцієнта означає поліпшення фінансового стану);

– для всіх показників повинні бути зазначені числові нормативи мінімального задовільного рівня або діапазону змін;

– фінансові коефіцієнти повинні давати можливість проводити рейтингову оцінку підприємства як у просторі (тобто в порівнянні з іншими підприємствами), так і в часі (динамічний розріз).

На основі аналізу літературних джерел [5] для рейтингування підприємств з позицій фінансового стану пропонується використовувати наступні, найбільш часто вживані показники :

– забезпеченість власними коштами;

– поточна ліквідність балансу;

– інтенсивність обороту авансованого капіталу;

– коефіцієнт ефективності управління підприємством;

– прибутковість (рентабельність) підприємства.

Відповідно до формули (R) [3], вираз для рейтингового числа, що визначається на основі цих п'яти показників, буде виглядати наступним чином :

$$R = 2 K1 + 0,1 K2 + 0,08 K3 + 0,45 K4 + K5,$$

де $K1$ – забезпеченість власними оборотними засобами;

$K2$ – поточна ліквідність балансу;

$K3$ – інтенсивність обороту авансованого капіталу;

$K4$ – оцінка менеджменту (ефективність управління підприємством);

$K5$ – прибутковість (рентабельність) підприємства

Інтегральна ефективність показників гілки функціональної сфери підприємства трансформується у відносне значення функції бажаності Харрінгтона [2]. Дана відносність характеризується експертністю оцінки керівника, який спирається на власне бачення ситуації, тобто гештальт (образ) [1]. Граничні величини (порогові значення) рейтингових показників, наприклад (MR ; MC) можуть бути відображені через образ (гештальт) та спирається на реальну систему розрахунків з інтегральним значенням

ефективності. Загальний алгоритм оцінювання за пропонованою методологією рейтингування з урахуванням локальних складових фінансово-економічної діяльності та ієрархічна структура формування рейтингу представлена на рис. 1.

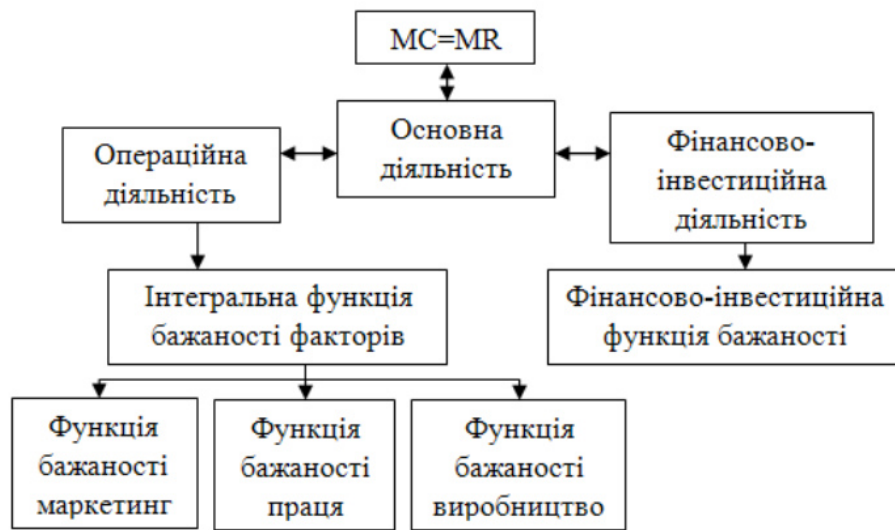

Рис. 1. Ієрархічна структура формування рейтингу з урахуванням локальних складових фінансово-економічної діяльності

Отже, на основі проведеного аналізу методології інтегрального оцінювання зробити висновок, що саме застосування рейтингового оцінювання фінансового стану підприємства в порівняльному та динамічному розрізі є підґрунтям ефективного фінансового управління суб'єктом господарювання, що дає можливість отримати оцінки в залежності від видів та мети проведення аналізу, та може бути адаптовано до сучасних умов розвитку з урахуванням факторів нестабільності зовнішнього та внутрішнього середовища.

Література:

1. Копосов Г. О., Шелухін П. Г. Управління підприємством в умовах невизначеності на основі розробки системи гештальтів (образів) / БІЗНЕСІНФОРМ – № 8, 2014. – С. 195-198.
2. Кувшинов Д.А. Рейтинговая оценка финансового состояния предприятия / П.И. Половцев // Экономический анализ. – 2007. - № 6 (87). – С. 25-28.
3. Майборода О.Є. Управління ефективністю як складова антикризової діяльності на підприємстві // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – № 2(15). – С. 213-218.
4. Овчаренко О.О. Рейтингове оцінювання фінансового стану підприємства/ О.О. Овчаренко – ДНУЕТ, 2014, с.56.
5. Чернявська О.В, Юрко М.І. Оборотний капітал як індикатор ефективності господарської діяльності підприємства. – 2014. – № 6.